

Ofattbart roende och hopande angående lördagsarbete

I kollektivavtalet för bagerianställda har sedan år 1971 ingått en bestämmelse om lediga dagar som lyder *"Om i en vecka inte ingår någon annan fridag än söndag, ges arbetstagarna på bageriets produktionsida, utöver denna lagstadgade veckofridag, en ledig dag varje vecka på lördag"*. I protokollanteckningen i anslutning till denna paragraf konstateras vidare: *"Oberoende av bestämmelserna i denna paragraf kan man låta arbetstagare utföra ordinarie arbete på lördagar också under veckor som innehåller 6 vardagar"*. Den nämnda protokollanteckningen skrevs år 1984 in i en separat paragraf under rubriken "Lördagsarbete", men annars har texten i protokollanteckningen, liksom också den nämnda texten om den lediga dagen, till sin ordalydelse bibehållits utan ändringar.

Att tolka kollektivavtalens texter tycks inte alltid vara så lätt och enkelt, inte ens när parterna i avtalsförhandlingarna i fullt samförstånd har formulerat texterna. En orsak till detta är att vardera parten i sin tolkning av texterna vill avgöra frågorna så fördelaktigt som möjligt för de egna syftena. Vardera parten anser att den egna tolkningen är den "enda riktiga". Och om det då går så i förhandlingarna mellan parterna att samförstånd inte nås, så finns det ju en instans som arbetsdomstolen, vars uppgift är att avgöra hur de av parterna gemensamt sammanställda texterna ska tolkas.

I vanliga fall leder parternas tolkningar inte till problem, för parterna är medvetna om vad de i tiden har överenskommit, och hur de i samförstånd uppgjorda texterna ska förstås. Dock kan det uppstå problem med ordalydelsernas innebörd, när de personer som i tiden skrev texterna lämnar arbetslivet (går i pension t.ex.) och ersätts av nya förmågor som tolkar de existerande texterna på sina sätt. Livet på arbetsmarknaden präglas ju alltid av olika strävanden, både på arbetsgivar- och arbetstagarhåll. Arbetsmarknadsförhållandena är ju också politik, och där bevakas dels arbetsgivarnas, dels arbetstagarernas intressen. Men det är människor som har hand om relationerna på arbetsmarknaden, och

det kan därför också förekomma att helt personliga intressen styr en förhandlars beteende, för att denna persons ställning och framtida karriär inom organisationen ska främjas. Den individuella ambitionen och målsättningarna kan ibland växa sig så starka, att också kollektivavtalstexter börjar tolkas på ett sätt som avviker från den praxis som varit gällande i årtal.

Just så har det nu gått med lördagsarbetet i bagerierna och frågan om dess tolkning. I decennier har det varit helt klart att det är arbetsgivaren som bestämmer om en anställd ska arbeta om lördagarna eller inte. Ifall lördagen är en arbetsdag, så har arbetstagaren förutom ledig söndag också en annan veckodag ledig, t.ex. tisdag. Och läser man den ovan citerade texten om ledig dag och lördagsarbete, så behöver man inte vara någon språkexpert för att inse varför bestämmelserna i många år tolkats just på det beskrivna sättet. När jag i början av detta årtusende fortfarande jobbade på Livsmedelsindustriförbundet rf minns jag att Finlands Livsmedelsarbetareförbund FLF rf helt överraskande meddelade att det för lördagsarbete krävdes överenskommelse med arbetstagaren, och att arbetsgivaren inte ensam skulle få bestämma om saken. Det här synsättet avvisades av arbetsgivar sidan och frågan aktualiserades inte mera under de följande åren; den tidigare tolkningen bestod. I fjol tog dock FLF upp ärendet på nytt, och det har nu föreslagits diverse överläggningar om meningsskiljaktigheterna. Det som är mest förbluffande är att FLF nu försöker betona sin ståndpunkt genom att "främja förhandlingar och få till stånd en ändring av arbetsgivarnas hållning" med hot om arbetskonflikt och genom att gå ut i offentligheten med olika pressmeddelanden som smutskastar företagen.

Vi kan fråga oss om Finlands Livsmedelsarbetareförbunds ledning faktiskt ställer sig bakom de här metoderna, eller om det är fråga om en kampanj som drivs av en enskild regionsekreterare med bakgrund i köttbranschen, jämte stödtrupper? Om FLF faktiskt anser att arbetsgivarna i 40 års tid har misstolkat kollektivavtalet, så kan ju

Vi kan fråga oss om Finlands Livsmedelsarbetareförbunds ledning faktiskt ställer sig bakom de här metoderna, eller om det är fråga om en kampanj som drivs av en enskild regionsekreterare med bakgrund i köttbranschen, jämte stödtrupper?

ärendet dras inför arbetsdomstolen – det är just för sådana frågor som vi har en arbetsdomstol. Men kanske är det så att man inom FLF inser att dess ställning är svag i den här frågan, så att man i stället tar till olika påtryckningsåtgärder för att föra fram sina nuvarande önskemål. Under de arbetskonfliktfyllda kollektivavtalsförhandlingarna i våras kunde vi konstatera hur man med vett och vilja gick in för att bygga upp motsättningar mellan arbetsgivare och arbetstagare. Nu tar man tydligen på nytt till gamla tricks. Att de täcks!

M. Värynen

Mika Värynen

